

Corona brengt ook Cosun onzekere tijden

De coronacrisis heeft ook bij Cosun alles op zijn kop gezet. De schade beperken en kosten beheersen is nu het devies, zeggen voorzitter Dirk de Lugt, voorzitter van de raad van beheer, en Albert Markusse, voorzitter van de concerndirectie. Zo veel als mogelijk. En hopen op een snel marktherstel. Vooral Aviko is zwaar getroffen. 2020 kan nu al de boeken in als een verloren jaar.

“In de kringvergaderingen zijn verwachtingen uitgesproken en investeringsplannen toegelicht met de kennis van toen. Maar nog geen maand later is de wereld totaal veranderd”, zegt Dirk de Lugt. De situatie is ongekend. In het concern als geheel, in elk bedrijf en in elke fabriek draaien nu crisisteamen om op elk niveau de meest effectieve maatregelen te nemen en de continuïteit voor zover mogelijk te borgen. Kantoormedewerkers springen bij in fabrieken en operators wisselen van fabriek ter vervanging van zieke collega's. Zo'n duizend medewerkers werken vanuit huis.

Suiker Unie

De gevolgen van de crisis verschillen per bedrijf. Sensus bijvoorbeeld wordt helemaal niet geraakt door de crisis. Voor Suiker Unie zijn de gevolgen zeer beperkt, omdat de vraaguitval beperkt is en de meeste suiker al onder contract is verkocht. Wel is de bio-ethanolprijs gezakt in verband met de lagere olieprijs. Met als bijeffect dat Brazilië dan overschakelt op suikerproductie. Welke gevolgen dit gaat hebben voor komend jaar, moet nog blijken. Daarvoor is het nu nog te vroeg. “Hou vast aan de toewijzing van 2020. Ondanks de mogelijke prijssimpact op de korte termijn. We moeten onze markten blijven bedienen”, drukt De Lugt zijn collega-telers op het hart.

Dirk de Lugt: Marktherstel kan lang duren

Aviko

De coronacrisis komt vooral bij Aviko, de grote steunpilaar onder de bietenprijs van afgelopen jaar, keihard binnen. Aviko zet normaliter zo'n 85 tot 90% van zijn fritesproductie af in de foodservice (restaurants, hotels, kantines, catering, etc.). Die afzet is door de crisis en de ontwrichting van het sociale leven in één klap vrijwel helemaal stilgevallen. Ook SVZ ondervindt de gevolgen. Daar is de verkoop van fruitconcentraten aan de dranken- en ijsindustrie door de ineengeschrompelde afzetmarkt sterk verminderd. Aviko kan de onverkoopbare voorraad deels nog kwijt in het in april geopende nieuwe vrieshuis. Dat heeft een opslagcapaciteit van 40.000

palletplaatsen. Positief puntje: de afzet van frites en aardappelproducten via het winkelschap is flink gestegen. “Maar dat is relatief nog steeds een klein deel van de productie”, aldus Markusse.

Duynie

Voor grote problemen door de wereldwijde vraaguitval in het foodservice-kanaal zorgen ook de nog niet verwerkte contractaardappelen. In totaal lag anderhalf miljoen ton fritesaardappelen nog te wachten op verwerking door de Nederlandse aardappelindustrie. “De weggevallen vraag krijg je niet meer terug”, aldus De Lugt. De aardappelen zullen een andere bestemming moeten krijgen in een

andere waardeketen. Een belangrijke rol daarin voor de volledige aardappel-industrie kan Duynie spelen. Doordat de bier- en fritesproductie flink is verminderd, is daar de toestroom van bierbostel en aardappelcoproducten voor veevoer sterk verminderd. Deels wordt dit nu ondervangen met de verwerking van fritesaardappelen tot varkensvoer. Een deel wordt in de nieuwe fabriek in Cuijk verwerkt tot grondstof voor de petfoodindustrie. Een deel kan in de biovergister.

Contractverplichtingen

Een deel van de aardappelen voor Aviko kan nog een plek krijgen in markten die wel beleverd kunnen worden. Zoals via Rixona. Dat maakt aardappelpuree en grondstoffen voor krokante snacks en chips en heeft geen last van de crisis. Maar het door de crisis ontstane aardappel-volume probleem wordt daar niet mee opgelost. De Lugt: "Zo'n één miljoen ton kunnen we niet kwijt. Dat is een schadepost voor Nederland van 160 tot 200 miljoen euro." Aviko gaat in ieder geval zijn best doen de contractverplichtingen na te komen, benadrukt hij. "Contract is contract. We willen dat netjes afhandelen. Maar dat hangt er ook vanaf of en met hoeveel de overheid bereid is bij te springen."

Lichtpunten

De gevolgen van de crisis zullen in de aardappelsector nog lang merkbaar zijn. Wat helpt bij het marktherstel is dat in onder andere Frankrijk en Duitsland zo veel mogelijk aardappelcontracten voor de vroege oogst zijn opgezegd. Een lichtpunt is ook dat de fritesverkoop in China weer voorzichtig op gang komt. Hoe snel het herstel van de aardappelmarkt zal gaan, is moeilijk te zeggen. Productielijnen opstarten zal stap voor stap moeten gebeuren. "De markt is leidend", aldus Markusse. Datzelfde geldt ook voor de benodigde hoeveelheid fritesaardappelen.

Goede uitgangspositie

Of en hoe snel de situatie van voor de coronacrisis bij Cosun terug zal keren is ongewis. De impact ervan wordt

zeker ook volgend jaar nog gevoeld, verwachten De Lugt en Markusse. Aviko levert aan meer dan tachtig landen. Dat kan dus nog wel even duren voordat overal de beperkende maatregelen zijn opgeheven en de markt is hersteld.

Onzeker is ook wat er in het foodservice-segment gaat gebeuren. Hoeveel bedrijven gaan de crisis overleven, bijvoorbeeld? En gaan mensen weer massaal buiten de deur eten, zoals voor de crisis? Of blijft overal de anderhalvemeter-economie in stand, waardoor er minder friteseters in een restaurant kunnen? En hoe gaat de economische recessie uitpakken? Zo maar enkele koffiedik-kijkenvragen, waar niemand een antwoord op weet.

Voorzichtigheid troef

"De coronacrisis gaat nog een lang na-ijleffect krijgen", zegt De Lugt. "Er wordt voor nu voorlopig heel kritisch gekeken naar de voorgenomen investeringen", geeft Markusse aan. "We zijn extra scherp op kostenbeheersing. Investeringen die niet per se direct nodig zijn, staan nu even in de ijskast." Uitstel betekent

overigens niet automatisch ook afstel. Voorzichtigheid is troef, hoewel de coöperatie een stootje kan hebben, aldus De Lugt en Markusse. "Cosun is een coöperatie met een degelijke financiering en voldoende eigen vermogen", verzekert De Lugt. "De coöperatie is gericht op continuïteit en stabiliteit op de langere termijn. In financiering en in strategie. Die is erop gericht om een gemiddeld rendabel bietensaldo te kunnen blijven betalen. Ook in de toekomst voor volgende generaties. Dat is het voordeel van een coöperatie: die heeft aandeelhouders die niet weglopen bij de eerste tegenwind en loyaal zijn."

Cosun wil vasthouden aan de basisprijs van € 32,50, ondanks de huidige crisis, verzekert Dirk de Lugt. "Die prijs hebben we op 1 oktober 2017 afgegeven voor de nieuwe situatie op de Europese suikermarkt. We zullen er alles aan doen om ons aan deze afspraak te houden."

Ton Schönwetter

Albert Markusse: Cosun is extra scherp op kostenbeheersing

